

SUB STEAGUL INDEPENDENȚEI SPRE NOI VICTORII

Angajată plenar în marea operă de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate pe plaiurile mîndre ale României, sub incercata conducere a Partidului Comunist Român, întreaga noastră națiune, într-o unanimitate de avînt patriotic, aniversează în acest an o suită de evenimente de mare însemnătate în zbuciumata istorie a patriei.

Cînd pîraiele încep să curgă cu murmurul lor cristalin, cînd izul primăverii începe să se simtă în natura ce își revine la viață așa cum o face de milenii, umăr la umăr — români, maghiari, germani și de alte naționalități, au rememorat întunecata filă a istoriei moderne românești — răscoalele din 1907. S-a ridicat atunci la luptă pentru pămînt, pentru o viață mai bună, obidita noastră țărănie. Erau urmașii acelor care de-a lungul veacurilor au dus greul bătăliilor împotriva cotropitorilor, pentru realizarea unității românești, pentru independență și suveranitate națională. Așa cum arată Programul Partidului Comunist Român: „Țărănimea s-a afirmat cu putere ca o clasă socială revoluționară în nenumărate răscoale împotriva dominației feudale — Răscoala condusă de Gheorghe Doja, la care au luat parte țărani români, maghiari, germani și de alte naționalități, marea răscoală țărănească din secolul al XVIII-lea, în fruntea căreia s-au aflat Horia, Cloșca și Crișan, constituie pilde nepieritoare ale hotărîrii cu care țărănimea s-a ridicat împotriva asupririi sociale și naționale, pentru o viață mai bună și mai dreaptă¹. A pornit, în februarie 1907, de la Flămînzii Botoșanilor, extinzîndu-se cu repeziciune uimitoare în întreaga țară. În sprijinul justelor revendicări țărănești a venit proletariatul, mișcarea socialistă, valoroși reprezentanți ai științei și culturii românești. Cu toate acestea, dîndu-și mina deasupra tuturor intereselor politice, clasele dominante lansară împotriva răsculaților întregul lor aparat de opresiune în frunte cu armata. Au urmat crunte represii, peste 11.000 de țărani au fost uciși, lăsîndu-li-se familiile înfometate și satele distruse de cumplite bombardamente de artilerie. Pentru mulți dintre cei rămași în viață urmară îndelungate procese, cu sentințe însumînd nenumărați ani de detențiune cumplită. Totuși, prin legea privind învoielile agricole, votată de parlament la 5 ianuarie 1908, se interzicea munca sau dijma la tarla precum și dările suplimentare în natură, bani sau muncă (rușfeturile). Era un început, care se va dezvolta încet, dar sigur, cu sprijinul și prin lupta proletariatului, înspre vremile noi, care, în urma victoriei socialismului în România, vor asigura civilizația și progresul în lumea „fără speranțe” de ieri a satului românesc. Eroismul de-atunci al țărănimii noastre, dîrzenia ei în lupta pentru dreptate socială, au conturat peisajul veridic al vieții din România acelor vremi, evidențiind bogate învățăminte pentru generațiile

¹ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura Politică, București, 1975, p. 31.

de azi și de mâine, motiv pentru care aniversarea celor 70 de ani care au trecut constituie un prilej de amplă retrospectivă istorică, de pioasă aducere aminte a jertfelor, de înțelegere într-o reală perspectivă istorică a marilor lupte pe care le-au dus românii pentru civilizație și progres.

Dacă „Întreaga istorie a poporului român se înfățișează ca istoria unor neconținute lupte de clasă, a bătăliilor purtate de masele populare pentru libertate și dreptate socială, pentru apărarea ființei naționale și neatarnare, pentru progres și civilizație”², atunci marea aniversare din luna florilor a acestui an — un veac de la cucerirea independenței de stat a României, este unul dintre strălucitele momente ale trecutului patriei noastre.

Acest moment crucial în istoria milenară a poporului nostru, în luptă pentru libertate națională, cucerirea independenței depline a fost rezultatul acumulării unor necesități obiective hotărâtoare pentru progresul țării, al unui proces îndelungat și complex de dezvoltare a societății românești.

În decursul frământatei sale istorii, lupta poporului român împotriva oricărei dominații străine a reprezentat o permanență a tuturor strădaniilor sale pentru păstrarea ființei naționale și neatarnare, pentru formarea statului român și afirmarea lui în viața internațională.

Ancorată puternic în realitățile vieții, conștiința românității s-a dezvoltat pe fondul etnic comun al tuturor teritoriilor locuite de români. Datorită acestui fapt, lupta pentru conservarea ființei naționale, pentru unitate și independență a constituit o coordonată majoră a istoriei poporului român. Aceste mărețe idealuri de unitate și independență națională au împurpurat permanent steagurile de luptă ale maselor populare, le-au înzecit forțele, făcându-le să înscrie, sub conducerea unor iluștri voievozi și comandanți de oști, ca Mircea cel Bătrîn, Ioan de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Ioan Vodă cel Viteaz, Mihai Viteazul și alții, pagini de adevărată epopee în lupta dusă împotriva opresiunii străine, pentru apărarea gliei strămoșești. Dintre toți aceștia, Mihai Viteazul, primul făuritor în anul 1600 al unirii celor trei țări românești, a devenit în curgerea vremurilor — prin semnificația măreței sale fapte — una dintre cele mai fascinante personalități ale trecutului românesc. Realizând în același timp unitatea și neatarnarea țărilor române, obiective vitale pentru conservarea existenței noastre naționale, actul său — deși cu o durată atât de scurtă — a devenit o permanentă politică națională, luând dreptat valoare de simbol al luptei de eliberare națională „luminând ca un stîlp de foc căile destinului românesc”, servind drept crez politic generațiilor ce i-au urmat pînă la victoria finală.

Înfăptuirea, în 1859, într-o primă etapă, a Statului național român modern, prin unirea Moldovei cu Țara Românească, a creat condiții favorabile atât pentru o nouă organizare economică-socială, cît și pentru desfășurarea luptei pentru independență și suveranitate națională, polarizînd, în perioada următoare, în jurul acestor mărețe aspirații activitatea întregului popor, gîndirea și faptele ilustrelor personalități românești ale perioadei. Unirea a marcat intrarea țării într-o nouă etapă a dezvoltării sale capitaliste, ridicînd pe o treaptă superioară totalitatea complexelor procese revoluționare ale maselor muncitoare pentru eliberare națională, pentru drepturi și libertăți politice și sociale. Unul dintre procesele sociale cele mai importante, care marchează evoluția societății românești în a doua

² *Idem*, p. 13.

jumătate a secolului XIX, este dezvoltarea și intrarea fermă în arena vieții politice a tinerei clase a proletariatului industrial — clasa cea mai înaintată a țării, care devine cu tot mai multă pregnanță stegarul celor mai revoluționare idei ale societății, exponentul aspirațiilor vitale ale întregului popor muncitor spre dezvoltarea patriei pe calea progresului, spre o viață liberă și demnă, spre făurirea unității naționale și cucerirea deplinei independențe de stat.

Așadar, după unirea din 1859 procesul istoric românesc evidențiază cu pregnanță faptul că progresele înregistrate în toate domeniile de activitate de către tânărul stat român deveniseră incompatibile cu anacronismul suzeranității otomane și protectoratul puterilor europene, că se maturizaseră toate condițiile pentru obținerea neatârării țării. Dar cadrul intern al momentului proclamării deplinei independențe de stat a României deosebit de favorabil acestela nu este decît o parte a fundalului politic sud-est european, în care el se încadrează obiectiv.

Fundalul politic general al sud-estului Europei era pregnant conturat, în aceea perioadă, de puternica criză a sistemului dominației otomane în zona balcanică, determinată de intensificarea mișcării de eliberare a popoarelor, de izbucnirea războiului ruso-turc din 1877—1878. În sprijinul afirmației noastre, pledează răzcoalele din Bosnia, Herțegovina și Bulgaria, războiul împotriva Turciei dus de Serbia și Muntenegru, amploarea puternicei mișcări populare din România pentru obținerea independenței naționale. Toate aceste juste ridicări ale popoarelor balcanice au zdruncinat din temelii Imperiul otoman, „omul bolnav al Europei” — cum îl califica, pe drept cuvînt, Karl Marx —, încît problema dezagregării lui se punea cu acuitate.

Situația explozivă din zona balcanică oferea Imperiului țarist un prilej deosebit de favorabil pentru a înlătura dominația otomană din această zonă, totodată, întărindu-și propriile poziții. Acest context politico-istoric, caracterizat prin acțiunile antiotomane ale guvernului țarist, servea interesele vitale ale popoarelor din sud-estul Europei, ușurîndu-le lupta lor de eliberare.

Convins că independența de stat putea fi obținută numai pe calea armelor, guvernul român s-a orientat spre alianța cu Rusia, încheind cu aceasta Convenția de la 4 aprilie 1877.

În acest context, la 9 mai 1877 Adunarea Deputaților a proclamat, la București, independența de stat a țării. Cu prilejul acestui înălțător moment al istoriei patriei noastre, Mihail Kogălniceanu, ministrul de externe, declara: „Domnilor deputați, nu am nici cea mai mică îndoială și frică de a declara în fața reprezentanței naționale că sîntem o națiune liberă și independentă”³. În același timp, ilustrul om politic, cărturar și patriot înflăcărat, releva: „Trebuie să arătăm că sîntem o națiune hotărîtă să ne ocupăm de noi, să ne ocupăm de națiunea noastră, să ne ocupăm de dezvoltarea ei, de dezvoltarea bunei stări morale și materiale, iar niciodată ca să îngrijim, să neliniștim pe cineva”⁴.

Mobilizată încă de la 6 aprilie 1877, armata română era pregătită să opună rezistență tentativelor de incursiune otomană la nord de Dunăre, asigurînd astfel în plan strategic concentrarea forțelor ruse. Bombardamentelor artileriei inamice asupra Calafatului, Bechetului, Olteniței și Călărașilor, începute la 26 aprilie 1877, li

³ *Monitorul Oficial*, 1877, nr. 118 din 27 mai (8 iunie), p. 3452; cf. *Istoria României*, vol. IV, Editura Academiei R. P. România, București, 1964, p. 605.

⁴ *Idem*.

s-a dat riposta cuvenită cu o nestăvilită hotărîre de a „respinge forța prin forță”. Deși, prin riposta armatei noastre, de fapt, ostilitățile turco-române începuseră, la 29 aprilie 1877, România declară, oficial, război Turciei. La 10 iunie 1877, trupele ruse, sub conducerea marelui duce Nicolae, încep să treacă la sudul Dunării, acționînd victorios înspre Balcani. Aducînd numeroase forțe, turcii reușesc să oprească însă înaintarea rusă. Încă la 16 iulie 1877, primele regimente românești au trecut Dunărea pentru a lua parte activă, alături de ruși, la luptele din Bulgaria.

În acest context militar, după cele două bătălii de la Plevna soldate cu în-succese pentru armata aliată, în urma intervenției din 19 iulie 1877 a marelui duce Nicolae și a stabilirii condițiilor de cooperare româno-ruse, trupele române trec Dunărea pe podul de vase de la Siliștoara (lîngă Corabia) și se angajează în luptele de la Plevna (cea de a treia bătălie)⁵.

Armatele româno-ruse din sectorul Plevna, aflate sub comanda domnitorului Carol I asistat de generalul rus Zotov și de generalul român Alexandru Cernat, s-au acoperit de glorie în strălucita și eroica luare cu asalt a redutei Grivița nr. 1, la 30 august 1877. S-a apreciat apoi necesitatea încercuirii complete a Plevnei pentru a sili pe turci să capituleze. După o ultimă încercare nereușită, făcută la 28 noiembrie 1877, de a ieși din Plevna, generalul Osman Pașa, comandantul trupelor turcești din raionul Plevna, ca semn de recunoaștere a eroismului românesc, s-a predat trupelor noastre — dîndu-și sabia colonelului român Mihail Cerchez. În iureșul asaltului redutelor de la Grivița, în bătăliile de la Rahova, Smîrdan, Vidin și din alte localități de la sudul Dunării, ostașii români au dovedit un eroism demn de strămoșii lor care au luptat la Rovine, Vaslui, Călugăreni. Poporul rostește și astăzi cu emoție numele unor croi ai independenței ca ofițerii George Sonțu, Valter Mărăcineanu sau ca ale ostașilor Grigore Ioan, Constantin Țurcanu și mulți alții, peste 10.000, care, cu prețul vieții lor, au contribuit la cucerirea libertății patriei.

Considerăm, de asemenea, demn de subliniat faptul că în sprijinul luptei pentru independență a venit întregul popor român, inclusiv acela din teritoriile ocupate vremelnice de imperiile vecine. Sub forma ofrandelor, a donațiilor în bani, materiale și hrană, a voluntarilor pentru armata patriei, românii și masa largă a naționalităților care împărtășeau de veacuri istoria cu românii, cu toată opoziția cercurilor dominante, mai ales din imperiul austro-ungar, dădură întregul lor sprijin luptei pentru independență a României. Era, de fapt, o minunată unitate națională!

Sinteza magistrală a marilor tradiții de luptă ale poporului nostru, Programul P.C.R., concluzionează cu limpezimea celui mai pur cristal: „Rezultat al luptei eroice a armatei române împotriva imperiului otoman, al voinței ferme de libertate și neafrînare a poporului nostru, care și-a dovedit încă odată marea capacitate de luptă — dobîndirea independenței naționale a dat un nou și puternic imbold dezvoltării economice și sociale a țării, a exercitat o profundă înriurire asupra întregii evoluții istorice a României pe drumul progresului social, a permis afirmarea tot mai viguroasă a poporului nostru ca națiune de sine stătătoare”⁶.

⁵ V. *Memoriile regelui Carol I ...*, vol. X, București, 1912, p. 31—38; Marquis de Grammez de Wardes, *La guerre russo-turque, 1877—1878*, Paris, f.a., p. 129—130; *Documentele războiului independenței*, vol. V, p. 138, 177; *Istoria României*, vol. IV, Editura Academiei R. P. România, București, 1964, p. 615—618.

⁶ *Programul P.C.R. ...*, p. 34.

Așadar, întreaga noastră națiune socialistă a sărbătorit la 9 mai 1977 marea eveniment al obținerii independenței de stat a României, prilej de profunde reflecții, de evidențiere a unor mărețe învățăminte, prețioase coordonate educaționale ale generațiilor de azi și de mîine, trăsături definitorii ale conștiinței noastre socialiste.

Ca urmare a acestui eveniment cardinal al istoriei moderne a României, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta următoarele: „Putem spune acum că fără cucerirea independenței din 1877 nu ar fi fost posibilă nici realizarea statului național unitar din 1918; așa cum nu ar fi fost posibile evenimentele următoare care au asigurat victoria socialismului în România”⁷.

Și, tot în acest început al lunii florilor — la 9 mai —, poporul nostru și-a „amintit” momentul de acum 32 de ani, cînd Germania nazistă a capitulat, încheindu-se victorios, pentru popoarele dornice de libertate, democrație și pace, cel de al doilea război mondial în Europa.

În împrejurările grave ale anului 1940, izolată pe plan extern, lipsită de orice sprijin din afară, României i-a fost impus dictatul fascist de la Viena, din 30 august 1940, prin care s-a cedat Ungariei horthyste partea de nord-vest a Transilvaniei. În această nefastă conjunctură, în septembrie 1940, cu sprijinul baionetelor hitleriste, a fost instaurată dictatura legionaro-antonesciană, țara fiind subordonată intereselor Germaniei naziste, fapt ce a afectat grav independența națională. Lupta antifascistă desfășurată de poporul român s-a transformat în mișcare de rezistență, cuprinzînd cercuri politice și pături sociale extrem de diverse. În fruntea acestei rezistențe s-a situat clasa muncitoare, condusă de partidul său de avangardă, Partidul Comunist Român. În conjunctura favorabilă creată prin victoriile coaliției Națiunilor Unite, în care o pondere deosebită au avut strălucitele victorii ale Uniunii Sovietice — care a dus greul războiului antifascist, folosind condițiile militare favorabile create prin spargerea frontului german din nord-estul României de către Armata Sovietică, P.C.R., în colaborare cu celelalte forțe democratice antihitleriste, a declanșat — la 23 August 1944 — insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă. Insurecția din august 1944, soldată cu răsturnarea dictaturii antonesciene, ieșirea României din războiul hitlerist și alăturarea ei, cu toate forțele, Națiunilor Unite — într-un moment cînd soarta războiului nu era încă complet clarificată — a avut urmări importante pentru desfășurarea ulterioară a acestuia în Europa sub raport militar-strategic, economic, politic și moral, apropiind momentul înfrîngerii Germaniei naziste.

În cursul luptelor comune duse de armata română umăr la umăr cu armata sovietică pentru eliberarea deplină a patriei noastre, a Ungariei și Cehoslovaciei de sub ocupația nazistă, s-au pus bazele colaborării și prieteniei frățești dintre ostașii români și sovietici, s-au cimentat relațiile de prietenie dintre poporul român și popoarele Uniunii Sovietice. Efortul armatei române pentru zdrobirea Germaniei naziste a fost inseparabil legat de munca și lupta întregului popor, mobilizat de P.C.R. sub lozincă: „Totul pentru front, totul pentru victorie!” Economia românească a fost pusă, în întregime, în slujba acestei cauze mărețe. Contribuția economică

⁷ Nicolae Ceaușescu, *Expunere prezentată la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naționale și activului central de partid și de stat consacrată sărbătoririi centenarului independenței de stat a României*, 9 mai 1977, Editura Politică, București, 1977, p. 25.

a țării noastre la înfrângerea celui de al treilea Reich s-a cifrat la peste un miliard de dolari (valută 1938), ceea ce echivalează cu cel puțin de patru ori veniturile bugetare ale României în exercițiul 1937/1938. Dacă lor le putem adăuga singele vărsat de cei peste 167.000 de eroi, ce au căzut în lupta împotriva fascismului de la culoarul pontico-danubian, pe la Băneasa, București și Ploiești, pe la Oarba de Mureș, peste Tisa, pe străzile Budapestei sau în munții Bükk, în masivele Tatra, la Nitra sau Gron, avem cât de cât oglinda măreței contribuții a românilor la nimicirea fascismului.

Așadar, în urma insurecției victorioase, a efortului de război al țării și a minunatului eroism al armatei noastre, România și-a redobândit independența națională și sub conducerea Partidului Comunist Român a pornit pe calea „unei noi istorii a patriei noastre — istoria împlinirii idealurilor de dreptate socială și națională, pentru care au luptat nenumărate generații de înaintași, a cuceririi depline a independenței și suveranității naționale a României, a dreptului sacru al poporului român de a fi stăpîn în propria sa țară”⁸.

Dar, tot la începutul lui florar — 8 mai —, întregul nostru popor a trăit clipc înălțătoare, întru amintirea a 56 de ani de la transformarea Partidului Socialist în Partidul Comunist Român.

Ca urmare a victoriei Marii Revoluții Socialiste din Octombrie 1917, pe plan internațional se înregistrează un puternic avînt al mișcării revoluționare a maselor muncitoare, al luptei de eliberare a popoarelor. În atari condiții a apărut, pe scena istoriei și politicii românești, Partidul Comunist Român, înarmat cu ideologia marxist-leninistă, care a ridicat pe o nouă treaptă mișcarea revoluționară din România, a dezvoltat conștiința de clasă a maselor muncitoare, rolul lor în lupta pentru transformarea revoluționară a societății românești. Începînd de la această dată, clasa muncitoare, sub conducerea partidului comunist, a fost prezentă și și-a spus cuvîntul în toate evenimentele importante ce abundă în zbuciumata istorie modernă și contemporană a României, s-a situat în fruntea luptei pentru libertate și progres social, pentru cauza construirii socialismului și comunismului pe meleagurile minunatei noastre Miorițe!

La aniversarea celor 56 de ani ai Partidului Comunist Român, patria noastră este o țară socialistă în plin progres. Năzuințele care au animat mintea și inima celor care au pus, cu 56 de ani în urmă, temeliile partidului revoluționar al clasei muncitoare s-au împlinit, îmbogățindu-se permanent cu noile sensuri pe care deceniile le-au adus, pe care experiența concretă a construirii socialismului le-a generat. Toate transformările radicale care au avut loc în întreaga arie atît de complexă a vieții sociale, politice, economice a României contemporane poartă pecetea spiritului creator și novator al politicii Partidului Comunist Român, a marilor lui strădanii pentru civilizația și progresul patriei socialiste.

Dacă, pe fundalul roșului purpuriu al Partidului Comunist Român, care își trage seva dătătoare de viață din legăturile indestructibile cu poporul, cu gîla strămoșească, cu istoria atît de tumultuoasă a meleagurilor patriei, din concepția despre lume și viață a clasei muncitoare — materialismul dialectic și istoric, așezăm minunatele buchete de flori multicolore ale cîștigării acum un veac a independenței depline de stat a României și ale victoriei de acum 32 de ani împotriva fascis-

⁸ Programul P.C.R. ..., p. 52.

mului, realizăm minunata frescă a istoriei pământului românesc, neprețuitele învățămintele ale trecutului pentru cei de astăzi și de mâine.

Cu strălucită mândrie patriotică și înalt spirit materialist-dialectic, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România, arăta următoarele: „Cinstind marile evenimente istorice, pe marii noștri înaintași, pe toți moșii și străbunii noștri, avem datoria de onoare de a fi participanți activi la făurirea noii istorii a patriei noastre, a istoriei sale socialiste, de a făuri condițiile pentru realizarea istoriei viitoare — istoria comunistă a poporului nostru”⁹.

GEORGE PROTOPOPESCU

⁹ Nicolae Ceaușescu, *op. cit.*, p. 42.